

NORGES INDSKRIFTER

MED DE ÆLDRE RUNER.

UDGIVNE

FOR

DET NORSKE HISTORISKE KILDESKRIFTFOND

VED

SOPHUS BUGGE.

I.

CHRISTIANIA.

A. W. BRØGGERS BOGTRYKKERI.

1891—1903.

Tabte Indskrifter.

(Tillæg til S. 502—504.)

Nr. 9. Rishaugen (Matr. Gaards-Nr. 15), Agdenes Sogn og Herred, Ørlandet Præstegjæld, Søndre Trondhjems Amt.

Fra en Gravhaug paa denne Gaard — »Laukhaugen« (ifølge Konservator Th. Petersen utvivlsomt benævnt efter sin høit afrundede Form) — er til Trondhjems Museum indkommet en »liten perle av glas av blaasort grundfarve orneret med et omgaaende zikzakformet baand av grøn farve indenfor en ramme av to brune linjer« (Mus.-Nr. 11323). Den er funden tilligemed forrustede Rester af Baadsøm liggende oppe i Dagen i den udkastede Sand fra Toppen af den nævnte Haug. »Laukhaugen« er en af de største Gravhauger paa disse Kanter. Den ligger paa en Knaus med frit Udsyn over Leden og bestaar væsentlig af Sten. Den er nu adskillig destrueret ved tidligere Skattegravning. »Efter en ikke utroværdig meddelelse skal der i denne haug for vel en menneskealder siden være fundet en stenhelle beskrevet paa begge sider med runer. Hellen blev imidlertid slaat istykker, og biterne vil vistnok nu vanskelig kunne gjenfindes. Paa en mot sjøen skraanende mo, som strækker sig i en længde av et par hundrede m. syd for denne haug, har der været et større gravfelt. Endnu sees betydelige rester av 3 avlange og 1 rund stensætning og 6—7 røser.«

Th. Petersen, som har meddelt ovenstaaende Oplysninger i »Det kgl. norske videnskabers selskabs skrifter 1915. Nr. 8« (Trondhjem 1917) S. 5 f., anser det for ikke udelukket, at Graven skal henføres til ældre Jernalder, saaledes at der her kunde foreligge en tabt Indskrift med ældre Runer, men nogen bestemt Mening vover han ikke at udtale (Brev af 21. Marts 1917):

»Perlen og baatsømmene tyder nærmest paa yngre jernalder. Imidlertid er perler meget vanskelige at datere, deres form og ornamentik er temmelig konstant hele jernalderen igjennem. Denne perle gjorde dog paa mig nærmest indtryk av at tilhøre de yngre, men jeg vil ikke paastaa at den allikevel ikke kan dateres til folkevandringstid. Baatsøm var tidligere altid et kriterium paa yngre jernalder; det er de ikke længere nu; baatgrave her i landet er efter

Schetelig [Oldtiden VII S. 73 ff.] paavist saalangt tilbage som til c. 500 e. Chr. »Laukhaugen« maa sees i forbindelse med gravfeltet paa Laukhaugmoen. Dette har tildels bestaaet av stenkredse, hvorav nu kan paavises 4, nemlig 3 avlange og 1 rund. Av de i Trøndelagen kjendte stenkredse har K. Rygh i sin tid undersøkt 4 (Aarsberetning for Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring [»Ab.«] 1869, 11 ff). Ingen av disse har dog kunnet dateres, men der er dog et par momenter, som peker mot ældre jernalder, saaledes et eiendommelig formet gravkammer i den ene, og en brølægning i den anden. I 3 av dem fandtes der kul. I andre dele av landet kjender jeg ingen saadan stenkreds, som sikkert kan henføres til yngre jernalder, derimot flere til ældre jernalder (saaledes Ab 1898, 147; 1899, 61 f.; 1904, 215, denne sidste sandsynlig ældre jernalder). Nicolaysen henførte i sin tid og vistnok med rette denne art grave til ældre jernalder (Ab. 1899, 62). Saaledes turde ogsaa stenkredsene paa Laukhaugmoen tilhøre samme periode. Dette kunde tale for at ogsaa Laukhaugen kan være ældre end vikingetiden.«
